

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
ГжЗ 115/22
23.2.2023. године
Београд

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Маје Чогурић и Миленије Петричевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ул. ..., чији је пуномоћник Зоран Голубовић, адвокат из Београда, Светозара Марковића 49/1, против тужених "Ringier Axel Springer", д.о.о. са седиштем у Београду, Косовска 10, Ненада Јаћимовића из Београда, Косовска 10 и Марка Стјепановића из Београда, Косовска 10, чији је заједнички пуномоћник Немања Алексић, адвокат из Новог Сада, Грчкошколска 1, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужиоца, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 460/19 од 09.12.2021. године, у седници већа одржаној дана 23.2.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈА СЕ жалба тужиоца АА из ... као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** решење садржано у ставу четвртом изреке пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 460/19 од 09.12.2021. године.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 460/19 од 09.12.2021. године у ставовима другом, трећем, петом и шестом изреке и предмет у том делу враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, дозвољено је субјективно преиначење тужбе од 01.10.2021. године. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезу тужени Издавачко друштво "Ringier Axel Springer" и Ненад Јаћимовић, сви из Београда, да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед повреде части и угледа и права личности (претпоставке невиности) солидарно исплати износ од 270.000,00 динара и то 100.000,00 динара на име повреде части и угледа и 70.000,00 динара на име повреде претпоставке невиности, све са законском затезном каматом почев од пресуђења до коначне исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке одбијен је

тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени Марко Стјепановић из Београда да без одлагања, без коментара и о свом трошку објави ову пресуду у интегралном облику у online издању листа "Блиц", а по правноснажности ове пресуде, као неоснован. Ставом четвртим изреке одбачен је тужбени захтев тужиоца у делу у коме је тражио да уколико трећетужени Марко Стјепановић не објави пресуду без одлагања, без коментара и о свом трошку, у интегралном облику, у online издању листа по правноснажности ове пресуде, то може учинити тужилац у online издању других дневних новина, по свом избору, са правом регреса према туженом Марку Стјепановићу. Ставом петим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе Издавачко друштво "Ringier Axel Springer" и тужени Марко Стјепановић да под претњом плаћања 10.000,00 дневно за сваки дан кашњења, без одлагања и о свом трошку, по правноснажности пресуде обришу спорни текст са online издања листа "Блиц" под насловом "...". "Ово су ... који неким чудом још нису у затвору" од ... године, заједно са видео снимком објављеним уз текст, као неоснован. Ставом шестим изреке обавезан је тужилац да туженима накнади трошкове поступка у износу од 147.600,00 динара, са законском затезном каматом почев од наступања услова за извршење.

Против ставова другог – шестог изреке побијане пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу, из свих законских разлога предвиђених одредбом члана 373. став 1. ЗПП. Трошкове другостепеног поступка је опредељено тражио.

Тужени су одговорили на жалбу тужиоца. Трошкове другостепеног поступка су опредељено тражили.

Испитујући првостепену пресуду у смислу члана 386. Закона о парничном поступку – ЗПП ("Службени гласник РС", бр.72/11, 49/13-одлука Уставног суда, 74-13-одлука Уставног суда, 55/14, 87/18, 18/20), Апелациони суд у Београду је закључио да је жалба тужиоца делимично основана.

Према утврђеном чињеничном стању, у електронском издању дневног листа "Блиц" дана ... године са насловом "...". "Ово су ... који неким чудом још нису у затвору", наведено је "Они су страх и трепет малих градова у Србији. Често хапшени, али ретко или никада осуђивани. Упућени кажу да их баш хоће срећа када је у питању одбацивање или застаривање кривичних поступака. И добри су у свакој власти: нема везе да ли је на врху врте тамо где бургија неће и вешто прелете чим се укаже потреба. Власт може да падне, али они не! У тексту са под насловом "... се наводи: "... је најактуелнија појава на овом застрашујућем списку. Иако га је за полно узнемиравање пријавило седам жена, а верује се да је број далеко већи, оптужница је подигнута само у једном случају. Суђење је у току, а за случај је надлежан Основни суд у ... Током каријере је променио низ политичких партија и то, игром случаја, увек баш оне које су у том тренутку на власти". Уз текст је објављена фотографија тужиоца. Увидом у транскрипт видео записа који је објављен уз текст ... године, суд је утврдио да је наведено да "Појединим општинама у Србији владају функционери познати по бројним скандалима. Злоупотребом своје политичке моћи тероришу све који им стану на пут. Ово су њихове "личне карте". Локални ... Србије. ... – Краљ бахатости из ...злостављао је седам жена и злоупотребљавао функцију. Безброј ласцивних СМС

порука жртвама, уцене, оптужница, сулудо сечење струје ... како мештани ... не би гледали сведочење његове жртве на телевизији ... само су део ... бахаћења. Према импресуму електронског издања дневног листа "Блиц" од ... године, издавач електронског издања дневне новине "Блиц" био је "Ringier Axel Springer", а главни и одговорни уредник online редакције Марко Стјепановић.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом одредби чл. 2, 5, 79, 80, 82, 101. став 3.-103, 112.-115. Закона о јавном информисању и медијима-ЗЈИМ ("Службени гласник РС", број 83/14, 58/15, 12/16 – аутентично тумачење) и члана 200. Закона о облигационим односима-ЗОО у вези члана 232. ЗПП и анализирањем чланка у целини закључио да тужени у оквиру спорног текста објављеног ... године у електронском издању дневног листа "Блиц", нису објавили неистините информације о тужиоцу подобне да повреде његову част и углед, као и претпоставку невиности налазећи и да исти представља критику тужиоцевог деловања које је анализирано у контексту поступања других носилаца јавних функција који су злоупотребили своју политичку моћ и утицај, због чега је именовани на листи која је окарактерисана као "заstraшујућа", односно да представља критичко мишљење које се односи на политику коју је тужилац спроводио користећи своју политичку моћ и утицај, полно узнемиравао подређене државне службенице, а што је за последицу имало и кривично гоњење, а потом и његово искључење из матичне политичке странке. Првостепени суд је даље закључио да употребом речи "... " тужени нису прешли границу новинарског изражавања будући да је реч о вредносном суду који упориште има у конкретном догађају – да је некадашњи оптужен за кривична дела полно узнемиравање и недозвољене полне радње према оштећеној која је тада запослена у истој ... у којој је тужилац био ..., те да је суд на становишту да право на изношење мишљења новинара интерес јавности да буде информисана претеже над интересом заштите тужиоцевог достојанства. Ценећи да ли су наведени наслови и садржина текста подобни да повреде претпоставку невиности, суд је утврдио да је у тексту искључиво наведен број кривичних пријава против тужиоца, као и чињеница који је суд надлежан у кривичном поступку који се води против тужиоца, те да стога тужилац није означен као учинилац кривичног дела пре правноснажности поступка који се против њега водио. Приликом одлучивања суд је ценио транскрипт видео записа на који упућује спорни текст, али је нашао да исти није од значаја имајући у виду да не чини садржину утуженог текста. У погледу примене одредбе члана 200. ЗОО првостепени суд је закључио да је неопходно да тужилац докаже да је услед објављивања спорног текста трпео душевне болове чија јачина и трајање оправдава досуђивање новчане накнаде као сатисфакције, али тужилац није доказао достављањем медицинске документације да су он и његова супруга имали здравствене проблеме због објављивања спорног текста, те да у конкретном случају не постоји основ за одговорност тужених, нити је тужилац доказао да трпи душевне болове, као ни њихов интензитет нити дужину трајања, због чега је одбио тужбени захтев као у ставу другом, а следствено томе и захтеве као у ставу трећем и петом изреке. Истовремено, суд је одбацио тужбу у делу захтева тужиоца коме је тражио да уколико тужени Марко Стјепановић не објави пресуду без одлагања, без коментара и о свом трошку у интегралном облику у online издању листа "Блиц", то може учинити тужилац у online издању других дневних новина по свом избору, са правом регреса према том туженом, будући да оваква могућност није

предвиђена одредбама ЗЈИМ.

Правилно је првостепени суд одбацио тужбу у делу захтева тужиоца којим је тражио да уколико тужени Марко Стјепановић не објави пресуду без одлагања на одређени начин (како је то тражено тужбеним захтевом), то може учинити тужилац у online издању других дневних новина по свом избору, са правом регреса према том туженом, из разлога што таква могућност није предвиђена одредбама ЗЈИМ, а тужилац је тражио судску заштиту у односу на одговорног уредника сагласно одредби члана 120. став 1. ЗЈИМ који се примењује као *lex specialis*, о којој је првостепени суд такође одлучивао побијаном пресудом, при чему се жалбеним наводима ова одлука посебно не оспорава.

Стога, другостепени суд је потврдио побијано решење садржано у ставу четвртом изреке, применом члана 401. тачка 2. ЗПП и одлучио као у ставу првом изреке ове одлуке.

Међутим, закључак првостепеног суда у преосталом делу за сада се не може прихватити као правилан. Основано се жалбом тужиоца указује да је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, јер не садржи јасне и разумљиве разлоге о одлучним чињеницама, а поједини разлози који су дати су противречни садржини изведених доказа, као и на неправилну оцену изведених доказа, што представља битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП која је утицала на законитост и правилност ожалбене одлуке.

Према одредби члана 8. ЗПП које ће чињенице узети као доказане одлучује суд по свом уверењу, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка. При оцени доказа суд нема обавезу да се руководи било каквим формалним правилима, односно ограничењима, али је дужан да сваки доказ засебно и потом све доказе заједно оцењује у складу са правилима логичног закључивања, опште познатим чињеницама и оно што је животно прихватљиво. Правилној оцени доказа претходи потпуна анализа садржине доказа у контексту оних чињеница које су суду потребне као релевантне за доношење одлуке, а што је у конкретном случају изостало.

Основано се жалбом тужиоца указује да је првостепени суд одлучујући о захтеву тужиоца за накнаду нематеријалне штете због повреде части, угледа и претпоставке невиности, погрешно и непотпуно утврдио чињенично стање. У конкретном случају првостепени суд је пропустио да у образложењу побијане пресуде оцени садржину видео записа који представља, супротно становишту првостепеног суда, део и илустрацију спорног текста, и то посебно у делу који се односи на навод "...злостављао је седам жена и злоупотребавао функцију..." и потом шта је утврђено тим доказом.

Закон о јавном информисању и медијима у члану 5. прописује да се путем медија објављују информације, идеје и мишљења о појавама, догађајима и личностима о којима јавност има оправдани интерес да зна, без обзира на начин на који су

прибављене информације у складу са одредбама овог закона. Свако има право да истинито, потпуно и благовремено буде обавештен о питањима од јавног значаја и средства јавног обавештавања су дужна да то право поштују. Чланом 9. прописано је да су уредник и новинар дужни су да с пажњом примереном околностима, пре објављивања информације које садрже податке о одређеној појави, догађају или личности провере њено порекло, истинитост и потпуност. Чланом 73. прописано је да у циљу заштите људског достојанства, као и независности, угледа и непристрасности суда или другог надлежног органа, нико се у медију не сме означити учиниоцем кажњивог дела, односно огласити кривим или одговорним пре правноснажности одлуке суда, а чланом 79. став 1. да је достојанство личности (част, углед, односно пијетет) лица на које се односи информација правно заштићено. Члан 112. прописује да лице на које се односи информација чије је објављивање у складу са овим законом забрањено, а које због њеног објављивања трпи штету, има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете у складу са општим прописима и одредбама овог закона, независно од других средстава правне заштите која том лицу стоје на располагању у складу са одредбама овог закона. Члан 113. прописује да новинар, односно одговорни уредник одговара за штету насталу објављивањем информације из члана 112. став 1. овог закона, ако се докаже да је штета настала његовом кривицом.

По оцени овог суда, првостепени суд није правилно применио одредбе члана 73. и 79. у вези члана 112. ЗЈИМ и члана 200. ЗОО, због чега није поуздано утврђено да ли су информације садржане у спорном тексту и то најпре информација где је тужилац означен као "...” недопуштена, објективно увредљива информација подобна да повреди част и углед тужиоца, а која по оцени првостепеног суда представља вредносни суд аутора текста, на шта жалба основано указује, а потом и информација где је означен као неко "...ко је злостављао седам жена и злоупотребљавао функцију... ” и ко има своје “жртве”, као и претпоставку невиности тужиоца, и стим у вези, да ли је њихово објављивање забрањено. Због наведеног, закључак првостепеног суда да нема одговорности издавача и одговорног уредника медија се за сада не може прихватити као правилан.

Пре свега, увидом у транскрипт видео записа који је објављен уз текст ... године суд је утврдио садржину видео записа поводом које тужилац такође тражи судску заштиту, али је потом приликом одлучивања ценио да транскрипт видео записа на који упућује спорни текст није од значаја, имајући у виду да не чини садржину утуженог текста. Погрешно је схватање првостепеног суда да транскрипт видео записа који је објављен уз текст ... године не чини садржину тог текста и да због тога није од значаја. Тужилац траженом судском заштитом у виду накнаде нематеријалне штете због повреде угледа и части и повреде претпоставке невиности указује и на садржину видео записа који представља илустрацију спорног текста. Стога, било је потребно на несумњив начин утврдити и ценити да ли су објављивањем спорног текста тужиоцу повређена права личности и претпоставка невиности и у вези са тим, да ли је наводима "...злостављао је седам жена и злоупотребљавао функцију... ” који су садржани уз фотографију која приказује тужиоца, у јавности створена слика да тужилац није само окривљени у кривичном поступку у коме је оштећена ББ (за које је у међувремену правноснажно осуђен), већ и извршилац кривичних дела и према другим лицима која

су означена као тужиочеве “жртве злостављања” .

Осим тога, означавање тужиоца “...” у спорном тексту по оцени апелационог суда, представља вредносни суд аутора текста али заснован на чињеницама које нису у потпуности истините, будући да је тужилац након објављивања текста осуђен правноснажно за сексуално узнемиравање једне жене (ББ), а не и за још седам жена за које је у спорном тексту наведено да их је злостављао, док “предаторско” понашање подразумева образац понашања који се више пута понавља и постојање више жртава, што у конкретном није случај, будући да су кривичне пријаве других жена одбачене. Стога, првостепени суд није ценио да ли је означавање тужиоца “...” увредљиво и прекомерно и да ли имплицира да је више пута сексуално нападао жене, што представља недоказане наводе о злостављању више (седам) жена и самим тим вредносни исказ образован на неистинитом чињеничном исказу. И када се ради о вредносном суду, исти може бити лезионо подобан да повреди част и углед уколико је образован на основу неистинитих чињеничних исказа и усмерен на то да повреди личност субјекта информације. Стога, не може се прихватити становиште првостепеног суда да употребом израза “...” тужени нису прешли границу новинарског изражавања, као и да наведени наслови и садржина текста нису подобни да повреду његову част и углед и претпоставку невиности јер исти није означен као учинилац кривичног дела пре правноснажности поступка који се против њега водио.

Исто тако, не може се прихватити ни аргументација првостепеног суда да тужилац није доказао да трпи душевне болове, као ни њихов интензитет и трајање. Околност да тужилац није доставио лекарску документацију да су он и његова супруга имали здравствене проблеме због објављивања спорног текста, није од значаја за постојање самог основа за накнаду штете, већ евентуално њене висине. Ово тим пре што се тужилац у свом исказу изјашњавао како је на њега утицало објављивање спорног текста и како се због тога осећао (да га је спорни текст страшно увредио и повредио, да се однос околине према тужиоцу променио...) у коме делу је првостепени суд поверовао тужиочевом исказу, па су нејасни дати разлози у погледу примене члана 200. ЗОО, како се то основано истиче у жалби.

Из ових разлога, Апелациони суд у Београду је усвојио жалбу тужиоца и на основу члана 391. став 1. и 392. став 2. ЗПП ожалбену пресуду укинуо у ставовима другом, трећем, четвртом и петом изреке и предмет у тим деловима вратио првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку првостепени суд ће поступити у складу са одредбом члана 398. став 2. ЗПП, и отклонити недостатке на које му је указано овим решењем. Првостепени суд ће расправити сва спорна питања и правилном оценом изведених доказа у смислу одредбе члана 8. ЗПП утврдити битне чињенице од којих зависи правилна примена материјалног права. Водиће рачуна да у ситуацији када постоје два или више супростављених права или интереса, чије уживање је гарантовано Уставом и законима, задатак првостепеног суда је да ценећи околности конкретног случаја успостави равнотежу између тих супротстављених права или да уколико даје превагу једном праву над другим, своју одлуку детаљно образложи, посебно водећи рачуна о

значају, садржини и границама тих права. Када поступи по изнетом, првостепени суд ће на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, правилном применом материјалног права одлучити о захтеву тужиоца.

Укинута је и одлука о трошковима поступка садржана у ставу шестом изреке на основу члана 401. тачка 3. ЗПП, с обзиром на то да зависи од коначног исхода спора и успеха странака у њему, сходно члану 153. ЗПП.

**Председник већа-судија
Снежана Живковић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић